

Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій СОРОКА
02.11.2022

03-10-101S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Безпека життєдіяльності та цивільний захист		Life safety and civil protection	
Шифр за ОП	ЗН10	Code in Degree Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of education: bachelor's (first)	
Галузь знань Природничі науки	10	Fields of knowledge Natural sciences	
Спеціальність Географія	106	Field of study: Geography	
Освітня програма: Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами		Degree Program: Constructive geography, management of water and mineral resources	

Силабус навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «*Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами*» спеціальності 106 «Географія». Рівне. НУВГП. 2022. 10 стор.

ОПП на сайті університету: <https://cutt.ly/dVMQjI6>

Розробник силабусу: Туровська Галина Іванівна, к.т.н., доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «07» вересня 2022 року

В.о. завідувача кафедри: *е-підпис* Кухнюк Олег Миколайович, к.т.н., доцент.

Керівник (гарант) ОП: *е-підпис* Басюк Тетяна Олександрівна, к.геогр.н., доцент.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ВГП
Протокол № 2 від «01» листопада 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ВГП: Хлапук Микола Миколайович, д.т.н., професор.

СЗ №-4536 в ЕДО.

Попередня версія силабусу 03-10-66S

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами
Спеціальність	106 «Географія»
Рік навчання, семестр	4-й, 7-й
Кількість кредитів	3
Лекції:	14 год/2 год
Практичні заняття:	16 год/8 год
Самостійна робота:	60 год/80 год
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

Туровська Галина Іванівна, доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності

Вікіситет	https://cutt.ly/Ngr78T1
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-1492-9123
Канали комунікації	h.i.turovska@nuwm.edu.ua

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни	http://ep3.nuwm.edu.ua/23996/
Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472
Компетентності	<i>ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК-14 Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</i>
Програмні результати навчання	<i>Зн-1. Відтворювати концептуальні знання, набуті у процесі навчання та практичної професійної діяльності, включаючи знання сучасних досягнень у сферах природничої та суспільної географії.</i>

Ком-2. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

АіВ-1. Управління комплексними діями або проєктами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

АіВ-3. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно і системно мислити; управляти своїм часом; навички самоорганізації; вміння працювати з інформацією; оцінювати ризики та приймати рішення; формування власної думки; навички усного спілкування; розуміння важливості дедлайнів.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекцій 14 год

Практичних 16 год

Самостійна робота 60 год

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН1

Аналізувати механізми впливу небезпек на людину та вміти надати допомогу з практичних питань безпеки життєдіяльності

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності

Лекції: знати основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності; демонструвати розуміння сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності; розвивати ризик-орієнтоване мислення; знати основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини.

Практичні заняття: аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації; вміти оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання; визначати коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек; презентувати результати у формі есе.

Самостійна робота: Модель життєдіяльності людини. Правові основи безпеки життєдіяльності (опрацювати питання; написати звіт у формі есе).

Методи та технології навчання

словесний метод; діалогічний метод; практичні методи; наочні методи; робота з навчально-методичною літературою, навчальна дискусія.

Засоби навчання

бібліотечні фонди (навчально-методична та наукова література), навчально-наочні; дидактичні матеріали; відеометод.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН2

Застосовувати інноваційні підходи та сучасні методи, спрямовані на регулювання виробничої безпеки

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)

Лекції: визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування; оцінювати негативні чинники середовища перебування та визначити шляхи усунення їх дії на людину; орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення безпеки; формувати культуру безпеки; знати закономірності трудової діяльності людини в системі «людина-техніка-середовище» і визначення правил її організації.

Практичні заняття: знати вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки; вміти організувати робочі місця з оптимальними ергономічними параметрами; презентувати результати у формі есе.

Самостійна робота. Небезпеки в сучасному

	урбанізованому середовищі (опрацювати тему; написати звіт у формі есе).
Методи та технології навчання	словесний метод; діалогічний метод; практичні методи; наочні методи; робота з навчально-методичною літературою, нормативно-правовими актами; навчальна дискусія.
Засоби навчання	Бібліотечні фонди (навчально-методична та наукова література), навчально-наочні; дидактичні матеріали; відеометод.

За поточну (практичну) складову оцінювання – 30 балів

За модульний (теоретичний) контроль знань, модуль 2 – 20 балів

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РНЗ

Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту в практичній діяльності

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Змістовий модуль 2. Цивільний захист <u>Лекції:</u> знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту; вміти класифікувати надзвичайні ситуації; демонструвати обізнаність щодо заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту. <u>Практичні заняття:</u> вміти визначати вихідні дані під час підготовки управлінських рішень в межах своїх повноважень для мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій; презентувати результати у формі есе. <u>Самостійна робота.</u> Особливості організації системи цивільного захисту населення в країнах світу. Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах. Ідентифікація та паспортизація об'єктів підвищеної небезпеки (опрацювати питання; написати звіт у формі есе).
Методи та технології навчання	словесний метод; діалогічний метод; практичні методи; наочні методи; робота з навчально-методичною літературою, науково-виробничими журналами, нормативно-правовими актами; навчальна дискусія.
Засоби навчання	бібліотечні фонди (навчально-методична та наукова література), навчально-наочні; дидактичні матеріали (законодавчі та інструктивні матеріали, додаткова література); відеометод.

За поточну (практичну) складову оцінювання – 30 балів

За модульний (теоретичний) контроль знань, модуль 2 – 20 балів

Усього за поточну (практичну) складову оцінювання, балів	60
Усього за модульний (теоретичний) контроль знань, модуль 1, модуль 2, бали	40
Усього за дисципліну	100

Методи оцінювання та структура оцінки

Поточна та підсумкова складова оцінювання навчальних досягнень здобувачів за даною дисципліною відповідає шкалі оцінювання (<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472>). Для досягнення цілей та завдань курсу потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати практичні завдання. У результаті можна отримати такі

обов'язкові бали: 60 балів – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять, що становить поточну (практичну) складову його оцінки; 20 балів – модульний контроль 1; 20 балів – модульний контроль 2. Усього 100 балів.

Навчальна дисципліна закінчується екзаменом, тому результати складання модульних контролів можуть зараховуватись як підсумковий контроль за умови, якщо впродовж семестру набрано не менше 60 балів: отримання із поточної складової оцінювання не менше 50 % (30 балів і більше) та не менше 50 % з модульної складової оцінювання (20 балів і більше), – і такий результат задовольняє здобувача (<https://cutt.ly/kE9NGxR>).

Модульний контроль здобувачів з навчальної дисципліни проходитиме у формі комп'ютерного тестування, яке за кожним змістовим модулем включає теоретичні та практичні завдання. Загальна кількість завдань для підготовки до модульного контролю визначається кількістю, достатньою для досягнення максимальної об'єктивності рівня підготовленості, – 100 завдань на 1 кредит.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом проведення тестування та оцінки звіту з самостійної роботи;
- з практичних завдань – за допомогою перевірки виконаних завдань та оцінки звіту з практичних робіт.

Додаткові бали (до 7 б.) поточної складової оцінки можна отримати за:

- підготовку презентаційних матеріалів за окремими темами навчальної дисципліни;
- підготовку аналітичного огляду наукових публікацій в періодичних журналах;
- написання наукової статті (тез доповіді);
- участі у виконанні наукових досліджень, присвячених питанням безпеки життя та діяльності людини.

Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти

Навчальні дисципліни «Вища математика», «Фізика Землі», «Основи екології», «Основи геохімії та гідрохімії» необхідні для сприйняття змісту дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист». Знання та навички з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» знадобляться під час проходження виробничої практики та допоможуть успішно підготуватися до державної атестації.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі можуть бути залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень у розрізі тематики курсу. У освітньому процесі використовуються результати досліджень, опубліковані у матеріалах всеукраїнських,

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності

Результат навчання РН1	Кількість годин: лекції – 2(1); практ. – 2 (2)	Література: Туровська Г.І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. URL: https://cutt.ly/7Xdru0v	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Додаткові ресурси: Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. В.В. Березуцького. URL: https://cutt.ly/nmd2vyh
------------------------	---	---	--

Опис теми Наукові засади безпеки життєдіяльності. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності. Шкідливі та небезпечні чинники життєвого середовища. Джерела небезпек та їх класифікація. Аксиома про потенційну небезпеку діяльності людини. Безпека в системі «людина-техніка-середовище». Поняття про людський чинник та його роль у виникненні небезпек. Людина як суб'єкт системи управління безпекою життєдіяльності.

Тема 2. Ризик та небезпека в предметній діяльності

Результат навчання РН1	Кількість годин: лекції – 2; практик. – 2 (2)	Література: Туровська Г.І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. URL: https://cutt.ly/7Xdru0v	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Додаткові ресурси: Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. В.В. Березуцького. URL: https://cutt.ly/nmd2vyh
------------------------	---	---	--

Опис теми Безпека життєдіяльності – ризик-орієнтований підхід. Загальні поняття аналізу та оцінки ризиків. Квантифікація небезпек. Ризикова поведінка людини в умовах небезпеки. Чинники ризику. Індивідуальний та соціальний ризику. Концепція прийнятного ризику. Оцінка ступеню ризику. Управління ризиком. Інституція ризиків. Модель управління ризиками нещасних випадків.

Тема 3. Моделювання та прогнозування небезпечних ситуацій

Результат навчання РН1	Кількість годин: лекції – 2; практик. – 2	Література: Туровська Г.І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. URL: https://cutt.ly/7Xdru0v	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Додаткові ресурси: Яремко З.М. Науково-технічний прогрес, розвиток та безпека цивілізації. URL: https://cutt.ly/DC1zfQs
------------------------	---	---	---

Опис теми Методика вивчення ризику. Ідентифікація та оцінювання рівня небезпеки за допомогою імовірнісних структурно-логічних моделей. Логічна побудова дерева небезпечних подій та причин. Методологічні основи визначення надійності роботи апаратури в сучасних технологічних процесах. Якісний аналіз небезпек.

Тема 4. Людина як елемент системи «людина-життєве середовище»

Результат навчання РН2	Кількість годин: лекції – 2; практик. – 4 (2)	Література: Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. В.В. Березуцького. URL: https://cutt.ly/nmd2vyh Туровська Г.І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. URL: https://cutt.ly/7Xdru0v	Навчальна платформа НУВГП: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Додаткові ресурси: Яремко З.М. Фізіологічні, психологічні та соціальні особливості життєдіяльності людини. URL: https://cutt.ly/SC1zv4A
------------------------	---	--	--

Опис теми Організм в оточуючому середовищі. Фізіологічні та психологічні особливості людини. Людина-оператор як ланка обробки інформації. Узгодженість характеристик конструкцій технологічних систем з характеристиками людини та елементами

	середовища. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Працездатність людини. Організація режиму діяльності. Особливості фізичної та розумової праці. Організація робочого місця.		
Тема 5. Цивільний захист та аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій			
Результат навчання РНЗ	Кількість годин: лекції – 2; практ. – 2	Література: Кодекс цивільного захисту України. <i>Відомості Верховної Ради України</i> , 2013, № 34-35. URL: https://cutt.ly/gEHR1Tq	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Додаткові ресурси: Фесенко Г. В. Курс лекцій з дисципліни «Цивільний захист». URL: https://cutt.ly/LXjEIBH
Опис теми	Надзвичайні ситуації, причини виникнення та складові системи їх моніторингу. Завдання та загальні принципи організації цивільного захисту України та суб'єкта господарювання. Сили і засоби цивільного захисту.		
Тема 6. Класифікація надзвичайних ситуацій та їх вплив на життєдіяльність населення			
Результат навчання РНЗ	Кількість годин: лекції – 2; практ. – 2	Література: Кодекс цивільного захисту України. <i>Відомості Верховної Ради України</i> , 2013, № 34-35. URL: https://cutt.ly/gEHR1Tq	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Методика ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів. URL: https://cutt.ly/AXjW80R
Опис теми	Класифікація надзвичайних ситуацій, можливих на території України. Оцінка обстановки у надзвичайній ситуації на потенційно небезпечних об'єктах. Планування заходів з питань цивільного захисту.		
Тема 7. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту			
Результат навчання РНЗ	Кількість годин: лекції – 2; практ. – 2(2)	Література: Левчук К.О., Романюк Р.Я., Толоч А.О. Цивільний захист: навч. посіб. URL: https://cutt.ly/7XjWEJR	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Кодекс цивільного захисту України. <i>Відомості Верховної Ради України</i> , 2013, № 34-35. URL: https://cutt.ly/gEHR1Tq
Опис теми	Єдина державна система цивільного захисту. Застосування ризик-орієнтованого підходу до попередження надзвичайних ситуацій. Забезпечення техногенної безпеки суб'єктами господарювання. Підвищення стійкості об'єктів господарської діяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Організація і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.		
Самостійна робота (опрацювання окремих тем або їх частин, які не викладаються на лекціях)			
Результати навчання РН1-РНЗ	Кількість годин: 27 (57)	Література: Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. В.В. Березуцького. URL: https://cutt.ly/nmd2vyh Кодекс цивільного захисту України. <i>Відомості Верховної Ради України</i> , 2013, № 34-35. URL: https://cutt.ly/gEHR1Tq Фесенко Г. В. Курс лекцій з дисципліни «Цивільний захист». URL: https://cutt.ly/LXjEIBH	Навчальна платформа Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472 Додаткові ресурси: Законодавство України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index Яремко З.М. Науково-технічний прогрес, розвиток та безпека цивілізації. URL: https://cutt.ly/DC1zfQs Іванченко І.П. Зарубіжний досвід організації системи цивільного захисту. Організаційно економічна складова URL: https://cutt.ly/9XjQ0W2
Опис тем	Модель життєдіяльності людини. Правові основи безпеки життєдіяльності. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі. Особливості організації системи цивільного захисту населення в країнах світу. Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах. Ідентифікація та паспортизація об'єктів підвищеної небезпеки.		

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ (ПОЛІТИКА)

Дедлайни та перекладання

Оголошення стосовно дедлайнів здачі змістових модулів навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі Moodle (<https://cutt.ly/OqtOnvz>) за календарем. Повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>

Правила академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регламентовано Положенням про виявлення та запобігання академічного плагиату в НУВГП (<http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>). Здобувачі мають самостійно виконувати та подавати на оцінювання лише результати власних зусиль та оригінальної праці відповідно до Кодексу честі студента у НУВГП (<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>). За списування під час виконання окремих завдань знижується оцінка відповідно до ступеня порушення академічної доброчесності. Матеріали щодо пропагування принципів доброчесності розміщені за посиланням: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність>.

Вимоги до відвідування

Завдання з навчальної дисципліни видаються викладачем під час практичних занять або дистанційно (розміщуються на навчальній платформі у відповідному розділі або видаються відповідно до запиту здобувача електронною поштою). Виконання та захист практичних робіт з навчальної дисципліни повинен бути вчасним. Відсутність на занятті компенсується самостійним опрацюванням матеріалу, розміщеного на навчальній платформі Moodle (<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2472>), та його виконанням та захистом на наступному занятті або на консультації. Лекції, практичні заняття, консультації проводяться відповідно до розкладу занять (<http://desk.nuwm.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>). Для пошуку додаткової інформації, ознайомлення з онлайн-курсом на заняттях можна використовувати мобільні телефони та ноутбуки. З «Правилами поведінки під час семестрового контролю»; «Інструкцією для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі» та «Положенням про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» можна ознайомитися за посиланнями: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/subjects/insh/>
<http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Неформальна та інформальна освіта

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та інформальної освіти,

визначаються у порядку відповідно до «Положення про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>).

Відкриті онлайн-курси на платформі Coursera (<https://cutt.ly/RgtSQXe>) допоможуть ознайомитись з програмою вивчення аналогічних дисциплін у провідних університетах світу з відповідним зарахуванням за даною дисципліною.

ДОДАТКОВО

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну	Формою отримання зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти про дану навчальну дисципліну є анонімне опитування/анкетування щодо якості викладання та навчання за навчальною дисципліною.
Оновлення	Зміст навчальної дисципліни оновлюється на основі наукових досягнень і сучасних практик в даній галузі та змін у освітній програмі щодо програмних результатів навчання. Ініціатором оновлень є, насамперед, викладач, а також здобувачі, котрі долучаються шляхом анонімного анкетування.
Навчання осіб з інвалідністю	«Концепція щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування» (http://ep3.nuwm.edu.ua/15913/).
Інтернаціоналізація	«Стратегія інтернаціоналізації Національного університету водного господарства та природокористування на період до 2025 року» (http://ep3.nuwm.edu.ua/18517/), «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в НУВГП» URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/ . Іноземні сайти для вивчення навчальної дисципліни: Occupational Safety and Health Administration. URL: https://www.osha.gov/ ; Canadian centre for occupational health and safety. URL: https://www.ccohs.ca/ ; Instituto Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo URL: http://www.insht.es/ .

Лектор

Туровська Галина Іванівна, к.т.н., доцент